

DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Teacher's Opinions About Support And Education Courses

Erhan DURMUŞ

Millî Eğitim Bakanlığı, Bismil Bilim ve Sanat Merkezi, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-1669-5014

Hasan İKRİM

Millî Eğitim Bakanlığı, İMKB 75. Yıl Yatılı Bölge Ortaokulu, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-7517-801X

Metin BİRSEN

Millî Eğitim Bakanlığı, Düzlük İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-4122-417X

Feysel AYKAL

Millî Eğitim Bakanlığı, Bismil Bilim ve Sanat Merkezi, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-3640-5109

Mehmet KILIÇOĞLU

Millî Eğitim Bakanlığı, Mehmetçik İlkokulu, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-1963-2812

Cite As: Durmuş, E.; İkrım, H., Birsen, M.; Aykal, F. & Kılıçoğlu, M. (2021). "Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarına İlişkin Öğretmen Görüşleri", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(51): 2520-2530

ÖZET

Bu araştırma, destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada veri analizi yapılırken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır il merkezinde bulunan okullarda görevli öğretmenlerdir. Görüşme yapılan kişi sayısı 16'dır. Araştırma, nitel bütüncül çok durum desenli betimsel tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında görüşme tekniğinden yararlanılmış araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşmenin verileri tema analizi, vaka analizi ve betimsel analizle çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; destekleme ve yetiştirme kurslarında katılım oranının ulaşım kaynaklı sebepler nedeniyle az olduğu, destekleme ve yetiştirme kurslarının amaca uygun bir şekilde yapılmadığı, destekleme ve yetiştirme kurslarına katılımın az olduğu, ailelerin bilinçsiz olduğu ve denetim yapılmadığı, öğrencilerin bu kursa katılımlarında ailelerinin de etkisinin olduğu bu nedenle aileleriyle görüşmeler yapılarak bilinçlendirilmeleri gerektiği ve öğrencinin teşvik edilmesiyle birlikte, köyden gelen taşınmalı öğrencilerin şartlarının iyileştirilmesi gerektiği, destekleme ve yetiştirme kurslarında alınan ücreti yeterli bulma konusunda verilen cevaplardan eşitlik olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Destekleme ve yetiştirme kursu, öğretmen, öğrenci

ABSTRACT

This research was conducted to determine the views of teachers about support and training courses. Qualitative research methods were used in the research. Content analysis technique was used while analyzing data in the research. The working group of the research is the teachers working in the schools in Diyarbakır city center. The number of people interviewed is 16. The research was carried out by qualitative holistic multi-case pattern descriptive survey method. Interview technique was used in the collection of research data and the data of the semi-structured interview developed by the researcher was analyzed with theme analysis, case analysis and descriptive analysis. According to the research results; Participation rate in support and training courses is low due to transportation-related reasons, support and training courses are not carried out properly, participation in support and training courses is low, families are unconscious and supervision is not carried out, families are also influenced by students' participation in this course. It is seen that the conditions of the bussed students coming from the village should be improved with the support of the students and the students' conditions should be improved, and there is equality in the answers given about finding sufficient fees in support and training courses.

Keywords: Support and training course, teacher, student

1. GİRİŞ

Eğitimin temel amaçları arasında başarıyı yakalamış, kendisini ve çevresini tanıyan, özgüvenli, üretken, naif ve duyarlı, sosyal hayata uyum sağlayabilen bireyler yetiştirmektir. İnsan bir toplumun en temel yapı taşı ve kaynağıdır, bu sebeple insan olgusuna yapılan yatırım yatırımların en değerlisidir. İnsan doğduğunda işlenmemiş bir maden gibidir, eğitim ile insan şekillenir ve değerlenir, ülkenin gelişiminin dinamosu olan insan unsurunun şekillendirilip eğitilmesi eğitim kurumları eli ile yapılmaktadır. Eğitim kurumları çok değerli kurumlardır, öncelikle bireylerin sonrasında dolaylı olarak da toplumun eğitim yolu ile etkilenmesi

bu kurumlar sayesinde mümkündür. Devlet organları eğitim sisteminin sağlıklı bir şekilde işlevini yerine getirmesinde, sistemin aksayan yönlerinin düzeltilmesinde, sistemi olumsuz olarak etkileyen unsurların ortadan kaldırılmasında birincil görevli kurumlardır. Bu sorumluluklar Mille Eğitim Temel Kanunu'nda vatandaşlara sunulması gereken eğitim hizmetlerinin devlet eliyle sunulacağı, buradaki sorumluluğun devlet organlarında olduğu açıkça belirtilmiştir (MEB, 1973).

Eğitim hizmeti devletin vatandaşlarına eşit oranda sunması gereken bir kamusal hizmettir. Günümüz modern dünyasında her ülke vatandaşının yaşamlarını insan onuruna yakışır düzeyde yaşaması için gerekli ortamı hazırlamak, eğitimin kalitesini yükseltmek, bütün vatandaşlara eğitim imkanlarından eşit düzeyde fayda sağlamak sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir (Sarier, 2010). Ülkelerin işgücü kapasitesinin geliştirilmesi, beşeri sermayesinin çağın gereklerine uygun şekilde gerekli ilgi ve beceriler ile donatılması eğitim yoluyla sağlanabilir. Ülkenin gelişiminde öncü unsur olan insan ögesi, eğitim süreci ile şekillenirken eğitim kurumları da bu sürecin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu anlayışla devletin vatandaşlarına eşit düzeyde eğitim imkanı sağlaması gerekmektedir.

Devlet erkinin bir çok alanda olduğu gibi eğitim sisteminde de bir takım yapısal problemler sebebiyle eksiklikleri bulunabilir, bu eksiklikler öğretim faaliyetlerinin istenildiği seviyede sunulmasını engeller. Sistemin bu anlamda açıklarının kapatılması amacıyla öğrencilere bir takım destekleme ve yetiştirme kursları verilmektedir. Aileler ve toplum tarafından eğitimin, bireyin gelecek yaşantısında yüksek bir statüye kavuşması ve daha düzgün koşullarda yaşaması için ön koşul olarak görülmesi sebebiyle, çocukların eğitimine daha fazla önem verilmektedir. Sistemin yapısal problemlerinden dolayı açığı kapatmak amacıyla bir takım destekleme ve yetiştirme kursları yürütülmektedir, bu durum öğrencinin beklenen başarıyı sağlayamadığı durumlarda takviye eğitim alması gerekliliğinden kaynaklıdır (Davis ve Sorrel, 1995; akt Nartgün ve Dilekçi, 2016). Bu ülkemizde olduğu gibi bir çok ülkede de görülen bir durumdur.

Bu çalışmanın amacı eğitim destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevi, önemi ve sonuçları hakkında öğretmen görüşlerinin analiz edilmesidir.

Eğitim bireysel anlamda insanların gelişmesini ve değişime ayak uydurmasını, toplumsal anlamda ise gelişmişliği, refahı ve kalkınmayı sağlayan en önemli olgu olarak kabul edilmektedir. İnsan bir ülkenin beşeri sermayesinin temel yapı taşıdır, insanı eğitmek, geliştirmek ve modern dünyaya hazırlamak ülkelerin kalkınması için olmazsa olmaz şartlardan birisidir (Dang ve Rogers, 2008). Devlet organları eğitim faaliyetlerinin sağlıklı bir zeminde yürütülmesinden, öğretim ve eğitim faaliyetlerinin toplumun ve bireyin ihtiyaçlarını amaçlanan seviyede karşılamasından birinci derecede sorumludurlar. “İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak...” ifadesi milli eğitim kanununun amaçlarını göstermektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1973). Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal ve hukuk devleti olduğu Anayasa'mızın 2. Maddesinde belirtilmiştir. Bu sebeple eğitim çalışmalarını planlamak, fırsat ve imkân eşitliğini sağlamak için ihtiyaç duyulan tedbirleri almak devletin aslı görevleri arasındadır. Eğitim hakkı ülkemizde yasalar ile korunduğu gibi bir takım uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınmıştır, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nde “Herkes eğitim hakkına sahiptir” denilmektedir.

Dünya'da birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de başarısı istenilen seviyeye çıkmayan bireyler destekleme eğitimleri almaktadır. Destekleme eğitimleri ve yetiştirme kurslarına olan talep, bireylerin gelecek yaşantılarını daha yüksek gelirlerle ve daha yüksek standartlarla sürdürebilmeleri amacıyla bilgi ve becerilerinin artırılması hedefini güden bir takım kararlardır. (Lee, 2013). Destekleme eğitimi ve yetiştirme kurslarına devam eden öğrenciler, ülkedeki ve dünyadaki bir takım dış kaynaklar, üniversiteler ve gelecekleri için planlamakta oldukları kariyerleri hakkında deneyim ve bilgi kazanırlar. Destekleme eğitimi ve yetiştirme kursları sayesinde öğrenciler, hem bireysel anlamda hem de toplumsal anlamda faydalanılacak bir takım öğrenmeler geliştirir ve beşeri sermaye yönünden kazanımlar elde ederler. Bu destekleme eğitimlerinin okulda verilen eğitime ek olarak yürütülmesi, aynı zamanda öğretmenlerin de işini kolaylaştıran bir işleve sahiptir (Bray, 2007).

Eğitim sisteminin eksikliklerinin giderilmesi, sunulan eğitim kalitesinin artırılması ve sınava dayalı sisteme bireyleri hazırlamak amacıyla Bakanlık bir takım arayışlar içine girmiştir, ortaöğretim ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere ve Halk Eğitim Merkezlerinde eğitim alan öğrencilere yönelik açılan Eğitim Destekleme ve Yetiştirme Kursları Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu arayışları sonucunda faaliyete başlamıştır. Bakanlık ayrıca bu kurslara alt yapı anlamında büyük destek vermekte ve hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından özendirici hale getirmeye çalışmaktadır.

Destekleme ve yetiştirme kursları yönergesi 21/5/2010 tarihli ve 27587 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği, 7/9/2013 tarihli ve 28758 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (Resmî Gazete, 2013), 26/7/2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır. Bu yönergede kursun amaçları, kapsamı, kurs açma ve kapatma esasları ile kurs süreleri, sınıf mevcutlarındaki asgari ve azami öğrenci sayıları, kurs merkezleri, kurslardaki öğretim faaliyetleri, yönetim unsurları ve teftişin nasıl yapılacağı yer almaktadır (Resmî Gazete, 2014a).

Millî Eğitim Bakanlığı'ndan alınan verilere göre destekleme ve yetiştirme kurslarına ilk açıldıkları 2014-2015 eğitim-öğretim yılında yaklaşık olarak 2 milyon 600 bin öğrenci devam etmiştir (MEB, 2015c). Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme kursları uygulaması 2015-2016 eğitim-öğretim yılında da devam etmektedir. Bu uygulama kapsamında; "Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî/özel ortaokullar, imam-hatip ortaokulları, resmî/özel ortaöğretim kurumlarına devam etmekte olan öğrenciler ile açık öğretim öğrencilerine yönelik kurslar örgün eğitim kurumlarında; kursiyerlere yönelik kurslar ise yaygın eğitim kapsamında Halk Eğitim Müdürlükleri sorumluluğunda açılır (Madde 1.2)." hükmü doğrultusunda "Ortaokulların 5, 6 ve 7. sınıflarındaki öğrenciler ile ortaöğretim kurumlarının 9,10 ve 11. sınıflarındaki öğrenciler en fazla 3 dersten haftalık toplam 12 saate kadar; 8. sınıftaki öğrenciler ise en fazla 6 dersten 18 saate kadar; ortaöğretim kurumlarının 12. sınıftaki öğrenciler ve mezun durumdaki kursiyerler ise en fazla 6 dersten 24 saate kadar haftalık kurs... (Madde 1.19)." (MEB, 2015a) alabilecekleri belirtilmiştir.

Eğitim sisteminin ve eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumların etkin ve verimli bir şekilde öğretim sunabilmesi, sistemin disiplinli ve amaçlarından sapmadan yürütülmesine bağlıdır. Esas eğitim kurumları okullar ve sınıflardır, buralarda öğrenciler eğitim konusunda ne kadar motive edilirlerse, çalışma kapasitelerini arttırarak daha iyi öğrenme gerçekleştirebilirler (Krajcik ve Blumenfeld, 2006). Fakat sistemin bir takım aksayan yönleri bulunmaktadır, bu aksaklıklar verilen eğitimin yetersiz seviyede kalmasına neden olabilir. Örneğin ülkemizde yapılan bir araştırmaya göre 8. sınıf öğrencilerinin fen ve matematik alanında üst seviyede beceri kazanma hususunda bir takım sıkıntılar yaşadıkları görülmüştür (Büyüköztürk, Çakan, Tan ve Atar, 2014). Her ne kadar alınan bu takviye eğitimler ailelere ekonomik açıdan yük oluştursa da örnekte sunulan durum gibi birçok durum aileleri çocuklarına destek eğitim aldırma yöneltmiştir. Destek eğitimlerinin ve yetiştirme kurslarının ücretsiz olarak verilmesi eğitimde eşitliğin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'deki yapılmakta olan sınavların tümüne yakın kısmı sınava girmek zorunluluğu olan öğrencilerin sıralandığı, birbirleri ile bir yarışa giriştikleri, merkezi olarak yürütülmekte olan sınavlardır. Eğitim sisteminin sınav odaklı olması, üst öğrenime girişin bu sınavın sonuçlarına göre belirlenmesi durumu başta öğrencinin ve ailelerin ve de öğretmenlerin üzerindeki baskıyı arttırmaktadır (Davey, De Lian ve Higgins, 2007). Aileler çocuklarının en iyi şartlarda öğrenim görmesini, iyi bir eğitim almasını istemektedir. Ailelerin çocuklarının iyi yükseköğretim kurumlarını yerleşeceklerine, sonrasında da güvencesi olan, yüksek gelir sağlayacakları bir işlerinin olmasına dair düşünceleri, öğrencileri eğitim sisteminin temelini oluşturan sınavlara hazırlanmak için kurgulanmış destek eğitimi veren bir takım kurumların, oluşumların ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır (Akyüz, 2001). Bilindiği üzere ülkemizde yapılmakta olan sınavlarda sorulan her soru için öğrencinin ortalama iki dakikası süresi vardır, bu kısa süre içerisinde öğrencinin sorunun çözümü için çok pratik ve kısa çözüm yolları bulması gerekmektedir. Bahsi geçen bu destekleme kurslarında öğrencilerin sınav sorularını en kısa ve pratik yollardan çözmeleri için eğitim verilmektedir. Sınavlardaki bu durum aileleri de bu destekleme kurslarına yönlendirmektedir (Baştürk ve Doğan, 2010). Bu konularda ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması, ailelere ve öğrencileri gerekli yardımların yapılması için gerek MEB gerekse özel sektör tarafından bir takım çalışmalar yürütülmüştür. Öğrencilerin bu sınavlarda aldıkları başarının temel kaynağı sınavla hazırlanmak için devam ettikleri kurumların öğrenciye ne oranda disiplinli bir şekilde bu sınava hazırladıklarına, kurumca önceden deneme amaçlı yapılan sınavlara ne oranda katılım sağlandığına bağlıdır (Morgil, Yılmaz ve Geban, 2001).

Destekleme ve yetiştirme kursları hakkında ortaya konan bu araştırma, bu kurumların ortaya çıkmasına neden olan eğitim sistemi eksikliklerinin tespit edilerek giderilmeleri açısından önemli bir çalışmadır. Ayrıca bu kursların büyük çoğunluğunun paralı olması sebebiyle eğitim eşitsizliği yönünden ortaya çıkardıkları problemlerin çözüme kavuşturulması açısından da önem arz etmektedir. Eğitime destek amacıyla oluşturulan bu ek sistemin sağladığı yararların da tespit edilmesi, bu kursların daha da verimli hale getirilmesi için kaynak oluşturacaktır. Problem cümlesi, destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri nasıldır ?

Alt Problemler

- ✓ Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin derse katılımı nasıldır ?”
- ✓ Destekleme ve yetiştirme kursları amacına uygun bir şekilde yapılmakta mıdır?
- ✓ Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlara ilişkin bulgular
- ✓ Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunların çözüm önerilerine Destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığımız ücreti yeterli buluyor musunuz?

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel desende oluşturulmuştur. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ve fenomenoloji deseninde kurgulanmıştır. Fenomenoloji deseninde araştırma konusu edilen fenomene ilişkin katılımcıların görüşleri deneyimlerine dayalı olarak ortaya çıkarılmaya çalışılır. Sıradanlaşmış olarak görülen bu deneyimler araştırma için büyük öneme sahiptir (Ulaşkın, 2019).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır ilinde bulunan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise basit seçkisiz yöntem ile oluşturulmuş olup, 16 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcı Profili

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Kıdem
K1	Erkek	30	10
K2	Erkek	56	31
K3	Kadın	31	13
K4	Erkek	33	19
K5	Erkek	52	23
K6	Erkek	53	26
K7	Kadın	49	26
K8	Erkek	37	14
K9	Erkek	46	25
K10	Erkek	45	22
K11	Erkek	38	10
K12	Erkek	50	31
K13	Kadın	34	13
K14	Erkek	36	19
K15	Erkek	54	23
K16	Erkek	51	26

2.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama aracını tarama modellerinde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme şekli oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından hazırlanan 5 tane soru, belirlenen 16 öğretmene sorulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Çalışma grubunun mülakat sorularına verdikleri cevaplar, aslını bozmadan orijinal görüşler korunarak araştırmacı tarafından kısaltılması sağlanmıştır. Gizliliği sağlamak amacıyla katılımcı öğretmenler “Ö” kısaltmaları yapılarak belirtilmiştir. Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu araştırmada “içerik analizi” yapılmıştır. Analiz sürecinde öncelikle, görüşme kayıtları ve yazılı formlar deşifre edilip çözümlenmeler yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Araştırma Sorusuna (Alt Problem) İlişkin Bulgular

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin derse katılımı nasıldır ?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 2. Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin derse katılımına ilişkin bulgular

Görüşler	f
Yeterli değildir. (Genelde ulaşım kaynaklı olarak)	16

Tablo 2’de destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin derse katılımına ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 16) yeterli değil (genelde ulaşım kaynaklı olarak) ifade etmişlerdir. Katılımcıların destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin derse katılımı hakkındaki düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin derse katılımı yeterli seviyede değildir. Katılım çok az öğrenci mevcudu ile sağlanmaktadır. En fazla 25 kişiye sınıf oluşturulur. Bu 25 öğrenciden de devam eden 10-12 öğrenci olur. Öğrencilerin derse katılımı istenilen düzeyde değildir. Katılım yetersizdir. Genel itibariyle katılım az oluyor. Yüzdeler olarak %20-%40 civarında yani yetersiz. Öğrenciler hafta içi derslere gösterdikleri özeni destekleme ve yetiştirme kurslarına göstermemektedir. Nüfusun seyrek olduğu taşınmalı okullarda ulaşımından dolayı yeterli katılım sağlanamamaktadır. Çok düşük, taşınmalı okul olduğumuz için öğrenciler hafta sonları gelemiyor okula. Destekleme ve yetiştirme kurslarına öğrenci katılımı yeterli düzeyde değildir. Görev yaptığım okul taşıma okul olduğundan taşıma eğitim yapılan öğrenciler ulaşım nedeni ile destekleme kurslarına katılamamaktadırlar. Katılım %15 civarındadır. Derse katılım yok denecek kadar azdır. İstenilen oranda değildir. Bunda öğrencinin devamsızlık yapması, hafta sonu ailesinin geçimine katkıda bulunacağı bir işte çalışması, DYK’da verilen eğitimin niteliğinden emin olamaması gibi nedenler etkili olmuştur.” (K1,K3,K4,K6,K8,K10)

Verilen diğer bazı cevaplar ise şu şekilde olmuştur.

“DYK kurslarında öğrencilerin derslere katılımları kursun yapıldığı günlere göre değişmektedir. Kimi okullarda DYK kursları okul saatinden hemen sonra kimi okulda ise hafta sonları yapılmaktadır. Hafta içi yapılan yani ders saatinden hemen sonra yapılan derslerde öğrencide belli bir süre sonra bıkkınlık, derse ilginin azalması, motivasyonunun düşmesi ve algılarının başka yönlere kaydığını söyleyebiliriz. Nispeten hafta sonları yapılan kurslarda öğrenci daha fazla motive olabiliyor, derse katılımı daha üst seviyede olabiliyor.” (K3)

“Destekleme ve yetiştirme kurslarına genellikle başarı düzeyi yüksek öğrenciler katılmaktadır. Bu nedenle derse katılım oranı yüksektir. Ders içi etkinlikler yoğun katılımı gerçekleştirilmektedir. Bu da dersi verimli kılmaktadır.”(K5)

“Öğrenci katılım oranları genelde %70’ lerde. .”(K12)

3.2. İkinci Araştırma Sorusuna (Alt Problem) İlişkin Bulgular

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kursları amacına uygun bir şekilde yapılmakta mıdır?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 3. Destekleme ve yetiştirme kursları amacına uygun bir şekilde yapılmakta mıdır? Sorusuna ilişkin bulgular

Görüşler	f
Amaca ulaşamamaktadır	9
Evet amaca ulaşmaktadır	6

Tablo 3’de destekleme ve yetiştirme kursları amacına uygun bir şekilde yapıp yapılmadığına dair katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 9) amaca ulaşamamaktadır olarak ifade etmiştir. Katılımcıların destekleme ve yetiştirme kursları amacına uygun bir şekilde yapılmakta mıdır? Hakkındaki düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Destekleme ve yetiştirme kursları öğrencilerin eksikliklerini gidermek amacıyla açılmış olsa da amacından sapmış öğrenciler için eğlence, öğretmenler için rahat şekilde ek gelir sağlama kapısına dönüşmüştür. Destekleme ve yetiştirme kursları amacına uygun bir şekilde yapılmamaktadır. Çünkü öğrenci katılımı yeterli sayıda olmadığı için amacına ulaşamamaktadır. Çok iyi niyetle destekleme ve yetiştirme kursları açılmasına rağmen öğretmen ve öğrencilerin gerekli hassasiyeti göstermemelerinden dolayı başarı sağlanamamaktadır. Kurslar bazen amacı dışında kullanılmaktadır. Öğretmenler emek harcayıp derse giriyorlar fakat katılım çok düşük sayıda olduğu için tüm öğrencileri kapsayıcı seviyelere ulaşılamıyor. Katılımın az olması hem derse giren öğretmenin hem de katılım sağlayan 1-2 öğrencinin motivasyonunu azalttığından amacına ulaşamadığını düşünüyorum. Destekleme ve yetiştirme kurslarının amacı, öğrencilerin eksik öğrenmelerini tamamlamak, öğrencilerin başarısını yükseltmektir. Ancak destekleme kursları öğretmenler tarafından daha çok maddi kaygılar gözetilerek açılmaktadır.” (K4,K5,K6,K9,K11,K14)

“Evet. Derslerin içeriklerinin öğrencilerin eksik kazanımlarına göre düzenlendiği için amacına uygun yapılmaktadır. Öğrencinin öğretim başarısını arttırmaktadır. DYK ‘nın amacı: Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrenciler ile ortaöğretimden mezun olanlara verilecek olan kursu tanımlamaktadır. DYK kursları hem öğretmenler hem de öğrenciler için oldukça yerinde bir uygulama buradaki amaç öğrenciye daha üst seviyeye taşımak, öğrenme eksikliklerini görüp eksikliklerini kapatmak yani nereden bakarsanız söz konusu öğrenciyi geliştirmek fırsat eşitliğini sağlamak açısından oldukça yerinde bir uygulamadır. Özellikle kırsal bölgelerde DYK kursları öğrenciler için oldukça faydalıdır. Ben bir okul idarecisi olarak gözlem yaptığımda DYK kurslarında idarenin de, öğretmenin de asıl amacı öğrenciye bir şey vermek, onları geliştirmek olduğunu söyleyebiliriz. Destek eğitimin öğrencinin başarısında etkili olduğunu düşünüyorum. Öğretmenin özverili olmasının etkisi büyüktür. İşin maddi getirisi bir yana bırakılıp öğrenci-öğretmen-veli işbirliği olmalıdır.” (K1,K3,K7)

Verilen diğer cevaplar ise ;

“Daha kapsamlı olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.”(K12)

“Kısmen amacına uygun yapılmaktadır.”(K14)

“Bu tamamen öğretmenin inisiyatifinde olan bir konudur. Öğretmen istersen kurslar kesinlikle amacına ulaşmış olur.” (K8)

3.3. Üçüncü Araştırma Sorusuna (Alt Problem) İlişkin Bulgular

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 4. Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlara ilişkin bulgular

Görüşler	f
Katılım yetersizliği	10
Kurslara ilgisizlik	5

Tablo 4’de destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlara ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=10) katılım yetersizliği olarak ifade etmiştir. Katılımcıların destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar hakkındaki düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Katılımın yeterli seviyede olmaması. Aile bilinçsizliği. Denetimlerin olmaması. Yoğun bir katılım için öğrencilerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Ulaşımın dolaylı öğrenci katılımının yeterli seviyede olmaması, karşılaşılan en büyük sorunlardandır. Hafta sonları taşıma araçları olmadığından öğrenciler kursa katılamıyor. Taşımali eğitimin yapıldığı köy okullarında servislere ücret ödenmemesi sebebiyle kurslara öğrenci katılımı yetersizdir. Köy okulunda olmamız nedeniyle öncelikle ulaşım sıkıntısı çekiyoruz. Kaynak kitap eksiklikleri ve öğrenci katılımının az olması. DYK’ da karşılaşılan sorunlar; devamsızlık, kursa yönelik kaynak eksikliği, kimi öğrencilerin kursu ciddiye almaması, taşımali okullarda hafta sonu yapılan kurslarda servis sıkıntısı şeklinde sıralayabiliriz. Destekleme ve yetiştirme kurslarına öğrenci katılımı genellikle çok az olmaktadır. Özellikle taşımali eğitim yapan okullarda ulaşım sorunu yaşanmaktadır. Merkez okullarda derse giriş çıkışlarda pek sorun yaşanmazken köy okullarında başta ulaşım olmak üzere çevresel şartlardan kaynaklı sorunlar yaşanabilmektedir.” (K2,K5,K8,K9,K10,K14)

“Kurslarda herhangi bir ücret ödenmediği için öğrenciler kursları dersane kadar ciddiye almamakta, ücret ödemeyen veli de dershaneye gösterdiği hassasiyeti kurslara göstermemektedir. Öğrenciler rahatlıkla devamsızlık yapmaktadır. Öğrencilerin ilgisizliği büyük orandadır. Aile bilinçsizliği, çocuklarını yönlendirememesi. Destekleme ve yetiştirme kurslarındaki en büyük sorun öğrencilerin gerekli ilgiyi göstermemesidir.” (K1,K3,K6,K9,K11)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Sürekliliğinin olmayışı. Çocuk-buluğ ve ergen yaş dönemindeki öğrencilerin hafta içi 30-40 ders saati okul içerisinde eğitim öğretim görmelerinden ötürü ekstra olarak gelmiş oldukları destekleme ve yetiştirme kursları kendilerini bir süre sıklıma başladığında sürekliliğini yitirmiş oluyor.” (K4)

“Akıllı tahtadan kaynaklanan bazı problemler.”(K12)

“Her kademedede sınıfların açması daha uygun olacaktır.”(K7)

3.4. Dördüncü Araştırma Sorusuna (Alt Problem) İlişkin Bulgular

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 5. Ortaokullarda okul terki nedenlerine ilişkin bulgular

Görüşler	f
Ailelerle görüşmeler yapılarak bilinçlendirilmeli ve öğrenci teşvik edilmeli	9
Öğrencilerin ulaşım sorunu çözülmeli	7

Tablo 5’de destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar için çözüm önerilerine yönelik katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 9) ailelerle görüşmeler yapılarak bilinçlendirilmeli ve öğrenci teşvik edilmeli olarak ifade etmiştir. Katılımcıların destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlara yönelik çözümler hakkındaki düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Öğrencilerin katılımını sağlayabilmek için aile ile görüşmelerin yapılması çocuklarını yönlendirmeleri konusunda bilinçlendirilmesi. Öğrencilerle görüşmeler yapıp öğrenci teşvik edilmeli, kazanılmalı. Köy şartlarının iyileştirilmesi, öğrencilerin ilgilerini çekebileceği elverişli bir ortam sağlanmalı. Aile ile görüşmeler yapılmalı aile bilinçlendirilmeli. Denetimler yapılmalıdır. Dersler arasına ara kazanım ve özellikle beden eğitimi, müzik dersleri de olmalı öğrencinin dikkati çekilmeli. Yoğun bir katılım için öğrencilerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Başta okul idaresi olmak üzere öğretmen ve öğrencilerin durumu önemsemesi için görüşmeler yapılmalı ve görüşmelerde alınan kararların uygulanabilirliği denetlenmeli. Veli ve öğrenciye DYK’nın öğrenci başarısında etkili olduğu daha somut bir şekilde gösterilmeli. Öğrencinin kursa devamlılığı sağlanıp uzun vadede başarı elde edilmeli, DYK’nın öğrencinin gözündeki hafta sonu spor etkinliği imajı silinmeli, ana dersler öğrenci için ilgi çekici hale getirilmeli. Öğretmen öğrenci ve veli merkezli çözümler üretilmelidir. Destekleme ve yetiştirme kursları için öğrenci ve öğretmen merkezli bir yaklaşımla yönetmelik düzenlenebilir.” (K1,K5,K7,K9,K10,K12)

“Ulaşım ücretsiz bir şekilde devlet tarafından sağlanmalı. İlçe milli eğitimlerin koordinesinde taşıma servisleriyle öğrenci ulaşımının sağlanabilir. Öğrenci katılımının yetersiz olduğu köy okullarına hafta sonu ücretsiz servis tahsis edilmelidir. Taşıma planlaması yapılırken DYK kursları da planlamaya dahil edilmeli ve kaynak kitap sağlanmalı. Köy okulları için Öğretmenlerimizin ulaşım sıkıntısını giderecek servis teminini sağlanması ve yol ücretinin ödenmesi. Bakanlığımızın soru bankası tarzı kitaplar dağıtması. Öğrenci devamını sağlamak için okul dönemindeki gibi devam zorunluluğunun getirilmesi gerekir diye düşünüyorum. DYK’nın daha etkili ve verimli olabilmesi için ; kurslara yönelik kaynaklar sağlanmalı ,aile ile iş birliği sağlanmalı ,beslenme sorunu, öğrencilere kursun önemi hakkında bilgilendirme yapılmalı , kırsal bölgelerde servis sıkıntısı yaşanılmamalı şeklinde sıralayabiliriz. Köy okullarında ulaşım için milli eğitimler veya belediyeler tarafından araç tahsisi yapılabilir.” (K2,K3,K6,K8)

Verilen diğer cevaplar ise ;

“En büyük sorun okulda dersine giren öğretmenin hafta sonları da öğrencilerin dersine girmesidir.”(K4)

“Okul saatleri içerisinde görmüş oldukları ders saatlerinde ve ders sürelerinde kısılmaya gidilirse destekleme ve yetiştirme kurslarında motivasyon problemi yaşamayacaklarını düşünüyorum.” (K11)

“Kurslar hafta içi okuldan sonra yapılabilir.”(K14)

3.5. Beşinci Araştırma Sorusuna (Alt Problem) İlişkin Bulgular

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığınız ücreti yeterli buluyor musunuz?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 6. Destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığınız ücreti yeterli buluyor musunuz? Sorusuna ilişkin bulgular

Görüşler	f
Yeterli	8
Yetersiz	8

Tablo 6.’da destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığınız ücreti yeterli buluyor musunuz sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların yarısı (f=8) evet yeterli buluyorum olarak ifade ederken diğer yarısı ise (f=8) yetersiz olarak ifade etmiştir. Katılımcıların destekleme ve yetiştirme kurslarında alınan ücretlerin yeterliliğine dair düşüncelerine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Yeterli buluyorum. Destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığımız ücreti yeterli buluyorum. Hafta içi normal ek ders ve hafta sonu İYEP kurslarından 2 kat fazla ek ders almaları fazlasıyla yeterlidir.” (K4,K5,K6,K9,K11,K14)

“Yeterli bulmuyorum. Destekleme ve yetiştirme kursu ücreti ek ders endeksli bir orana sahip olduğundan ek dersin de iyileştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Evet saat başına ödenen ücret yeterli olabilir ama ders saatlerinin az olması nedeniyle yol ücreti ve diğer masraflar hesaplandığında pek bir avantaj sağlamıyor. Günümüz koşullarında hayat pahalılığı, enflasyonun sürekli olarak yüksek çıkması biz eğitimcilerin alım gücünü oldukça etkilemiştir. DYK kurs ücretleri değil de aslında maaşlarımızın çok düşük olması bizi tatmin etmiyor ve ek gelir elde etme peşine düştüğümüz için DYK kurslarını açmaktayız, asıl sorumuza gelince DYK kurs ücretleri şu durumda iyi olarak görülebilir fakat yine de yetersiz. Bu kurslarda öğretmenlere ödenen ücreti yetersiz buluyorum.” (K1,K2,K7,K10)

Verilen diğer bazı cevaplar da şöyledir;

“Hafta içi olursa yeterli fakat hafta sonu olunca ders saati günlük 6 saatten az olursa yetersiz diye düşünüyorum.” (K3)

“Çok uzak köy okullarında görev yapan öğretmenler için yetersiz, merkezde çalışanlar için oldukça yeterli bir ücrettir.” (K15)

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmanın yapıldığı öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular şu şekildedir;

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin derse katılımı nasıldır? sorusu sorulduğunda hemen hemen katılımcıların hepsi “ ulaşım kaynaklı olarak yeterli katılım yoktur “ olarak cevap vermişlerdir. Buna göre destekleme ve yetiştirme kurslarında katılım oranının ulaşım kaynaklı sebepler nedeniyle az olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmada: “Destekleme ve yetiştirme kurslarının amacına uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı” sorusu sorulduğunda “Destekleme ve yetiştirme kursları öğrencilerin eksikliklerini gidermek amacıyla açılmış olsa da amacından sapmış öğrenciler için eğlence, öğretmenler için rahat şekilde ek gelir sağlama kapısına dönüşmüştür. Öğrenci katılımı yeterli sayıda olmadığı için amacına ulaşamamaktadır. Çok iyi niyetle destekleme ve yetiştirme kursları açılmasına rağmen öğretmen ve öğrencilerin gerekli hassasiyeti göstermemelerinden dolayı başarı sağlanamamaktadır” cevaplarında yoğunlaşma olduğu görülmektedir. Buna göre destekleme ve yetiştirme kurslarının amaca uygun bir şekilde yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar nelerdir?” sorusu sorulduğunda “Katılımın yeterli seviyede olmaması, ailelerin bilinçsizliği, denetimlerin olmaması, yoğun bir katılım için öğrencilerin teşvik edilmesi gerekmektedir. Ulaşımdan dolayı öğrenci katılımının yeterli seviyede olmaması, karşılaşılan en büyük sorunlardandır.” Cevaplarında yoğunlaşma olduğu görülmektedir. Buna göre destekleme ve yetiştirme kurslarına katılımın az olduğu, ailelerin bilinçsiz olduğu ve denetim yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunlar için çözüm önerileriniz nelerdir?” Sorusu sorulduğunda; “Öğrencilerin katılımını sağlayabilmek için aile ile görüşmelerin yapılması çocuklarını yönlendirmeleri konusunda bilinçlendirilmesi. Öğrencilerle görüşmeler yapılıp öğrenci teşvik edilmeli, kazanılmalı. Köy şartlarının iyileştirilmesi, öğrencilerin ilgilerini çekebileceği elverişli bir ortam sağlanmalı. Aile ile görüşmeler yapılmalı aile bilinçlendirilmeli” cevaplarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Buna göre ise; Öğrencilerin bu kursa katılımlarında ailelerinin de etkisinin olduğu bu nedenle aileleriyle görüşmeler yapılarak bilinçlendirilmeleri gerektiği ve öğrencinin teşvik edilmesiyle birlikte, köyden gelen taşınmalı öğrencilerin şartlarının iyileştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmaktayız. Araştırmada “Destekleme ve yetiştirme kurslarında aldığınız ücreti yeterli buluyor musunuz?” sorusu sorulduğunda “evet yeterli buluyorum cevabı ile hayır yetersiz buluyorum” cevabı eşit oranda çıkmıştır. Buna göre ise öğretmenlerin bu kurslardan aldıkları ücretlerden öğretmenlerin yarısının memnun diğer yarısının ise memnun olmadığı anlaşılmaktadır.

Destekleme ve yetiştirme kursları öğrencilerin ders eksikliklerini kapatması amacıyla yapılmış olmasına rağmen, kurslara katılım oranının az olduğu, kurslarının amacına uygun bir şekilde yapılmadığı görülmektedir. Hangi düzeyde olursa olsun eğitim ve öğretim faaliyetlerinin başarıyla gerçekleşmesinde en önemli rolü öğretmenler üstlenmektedir (Taşar, 2011). Öğretmenlerin bu rolü yerine getirebilmesi

profesyonel anlamda hareket etmesine bağlıdır (Yılmaz ve Altınkurt,2014). Barrett, (2008) göre öğretmenin profesyonelliğinin eğitimin kalitesi ve öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır.

Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğretmenler aldıkları ücreti yeterli bulmaktadır. Öğretmenler ek ders ücreti almak için destekleme ve yetiştirme kurslarında görev almaktadır. Benzer sonuç Göksu ve Gülcü (2016)'nın çalışmasında da kurslarda görev almanın en önemli sebebinin ek ders ücreti olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ergün (2017)'ün çalışmasında da öğretmenlerin büyük çoğunluğu kurslara ek gelir sebebi ile katıldıklarını, öğretmen ve yöneticilere ödenen ücretlerin yeterli sayılabileceğini gösteren yanıtlar vermişlerdir.

5. ÖNERİLER

Destekleme ve yetiştirme kurslarında katılım oranının artırılması için öğrenci ve öğretmenlerin ulaşım sorununa bir çözüm bulunmalıdır.

Destekleme ve yetiştirme kurslarına yoğun bir katılım için öğrencilerin teşvik edilmesi gerekmektedir

Destekleme ve yetiştirme kurslarının amacına uygun bir şekilde yapılması için katılım oranının yükseltilmesi ve öğrenci ve öğretmenlerin gereken hassasiyeti göstermeleri ve öğrencilerin kurslar için teşvik edilmeleri gerekmektedir.

Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarına katılımlarını artırmak için öğrencilerin aileleriyle görüşmeler yapılarak bilinçlendirilmeleri ve öğrencinin teşvik edilerek, köyden gelen taşımali öğrencilerin şartlarının iyileştirilmelidir.

Öğretmenlerin bu kurslardan aldıkları ücretler günümüzdeki hayat şartları da göz önünde bulundurularak bir miktar da olsa iyileştirilmelidir.

KAYNAKÇA

Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Akbaba Altun, S. & Çakan, M. (2004). *Öğrencilerin sınav başarısına etki eden faktörler. (LGS ve ÖSS sınavlarındaki başarılı iller örneği)*. Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur. Aralık, 2004.Ankara.

Akyüz, Y. (2001). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem.

Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*.

Baştürk, S. & Doğan, S.(2010). Lise öğretmenlerinin özel dershaneler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*.

Bray, M. (2007). *The shadow education system: private tutoring and its implications for planners*. Paris:UNESCO: International Institute for Educational Planning.

Büyüköztürk, Ş., Çakan, M., Tan, Ş. ve Atar, H. Y. (2014). TIMSS uluslararası matematik ve fen eğilimleri araştırması. Ankara: MEB YEĞİTEK Genel Müdürlüğü.

Büyükköse, F. (2010). Dershane seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*.

Dang, H.-A., & Rogers, F. (2008). *How to Interpret the Growing Phenomenon of Private Tutoring: Human Capital Deepening, Inequality Increasing, or Waste of Resources? Policy Research Working Paper*.

Davey, G. & De Lian, C. & Higgins, L. (2007). *The university entrance examination system in China*. *Journal of Further and Higher Education*.

Demirel, Ö.(1997). *Eğitimde program geliştirme, kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem.

Davis, D., & Sorrell, J. (1995). *Mastery learning in public schools: Educational psychology interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University. Retrieved.

- Dinç, E., Dere, İ. ve Koluman, S. (2014). Kademeler Arası Geçiş Uygulamalarına Yönelik Görüşler ve Deneyimler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Dönmez, İ., Pekcan, N. ve Tekçe, M. (2016). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. 25. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Antalya: İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Ergün, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının yönetici, öğretmen, öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Georgiou, S. N., Christou, C., Stavriniades, P. ve Panaoura, G. (2002). Teacher attributions of student failure and teacher behavior toward the failing student. *Psychology in the Schools*.
- Göksu, İ. & Gülcü, A.(2016). Ortaokul ve liseelerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Gümüş, A. (2014). Dershane Düzenlemesi Tartışmalarına Eğitsel Bir Bakış (Politika Notu No. 2014/03). İstanbul: İlmî Etüdler Derneği.
- Kayapınar, E. (2006). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na (OKS) Hazırlanan İlköğretim 8. sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi (Afyonkarahisar İli Örneği), (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon, Türkiye.
- Krajcik, J. S., & Blumenfeld, P. C. (2006). Project-based learning. In K.R., Sawyer (Ed.), *The Cambridge handbook of the learning sciences*. New York: Cambridge University Press.
- Lee, J. (2013). Private tutoring and its impact on students' academic achievement, formal schooling, and educational inequality in Korea. Dotor Tezi. Kolombiya Üniversitesi.
- MEB, (1973). Millî Eğitim Temel Kanunu. Ankara.
- MEB, (2014). Millî Eğitim Bakanlığı örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kursları yönergesi.
- MEB, (2015a). Destekleme ve Yetiştirme Kursları e-Kılavuzu.
- MEB, (2015c). <http://www.meb.gov.tr>
- Metin, M. (2013). Öğrencilerin seviye belirleme sınavındaki başarısına etki eden unsurların farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2016). *Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Tanıtım Kitapçığı*. Ankara:MEB Yayınları.
- Morgil, İ., Yılmaz, A. & Geban, Ö.(2001). Özel dersanelerin üniversiteye girişte öğrenci başarısına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Nartgün ve Dilekçi, (2016). Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Cilt 22, Sayı 4, ss: 537-564.
- Ocak, G., Akgül, A. ve Yıldız, S. Ş. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi'ne (OGES) Yönelik Görüşleri (Afyonkarahisar Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Oliver, A. L.(1965). *Curriculum Improvement*. New York: Mead and Company.
- Özabacı, N. ve Acat, M. B. (2005). Sosyo-ekonomik çevreye göre ilköğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Özgüven, İ.E. (2014). *Bireyi tanıma teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özoğlu, M. (2011). Özel dersaneler: gölge eğitim sistemiyle yüzleşmek. *Seta Analiz*.
- Resmî Gazete. (1974). Üniversitelere Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Yönetmeliği.
- Resmî Gazete, (2013). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. Kabul Tarihi: 7/9/2013.
- Resmî Gazete, (2014a). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Kabul Tarihi: 26/7/2014.

- Sarıer, Y. (2010). Ortaöğretime Giriş Sınavları (OKS-SBS) ve PISA sonuçları ışığında eğitimde fırsat eşitliğinin değerlendirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Shumow L. (2001). Academic effects of after-school programs. Champaign, IL: ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 458 010).
- Tansel, A., Bircan ,B. (2004). Privatetutoringexpenditures in Turkey.Forschungsinstitutzur Zukunft der ArbeitInstituteFortheStudy of Labor.
- Taşer, H. (2011) Öğretmen Yeterliği, (Ed. Dilci, T.) Öğretim İlke Yöntemleri. İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul
- Uluğ, F. (1990). *Okulda başarı* (10. Baskı), Ankara: Remzi Kitabevi.
- Ünsal, S. & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Yıldırım, A., Ünal, A. ve Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*.
- Yılmaz, K. (2009). Özel dersane öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*.
- Yılmaz, K.,&Altınkurt, Y. (2014). Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliği Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *International Journal Of Human Sciences*, 11(2), 332-345. doi:
- Zabun, E. (2011). Dershaneye gitme, mükemmeliyetçilik, ana-baba tutumu ve sınav kaygısının öğrencilerin SBS başarılarını yordama gücü. Gaziosmanpaşa Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.